

Conflict-mijdende signalen ontdekken

en stress herkennen

bij je pup of volwassen hond

Elke keer als het misgaat, elke keer als een hond vecht, een pup gromt of een angstige hond wegschiet en écht niet terug wil komen, hoor ik één ding: 'dat kwam helemaal uit het niks...'.

En dat is dus niet waar. Nooit, durf ik wel te stellen. Eigenlijk zou iedereen, baasje of geen baasje, hond of geen hond in huis, moeten weten: elke hond geeft signalen voordat zijn emmertje overloopt.

Daarom deel ik stevast deze stressladder. Want hoe anders zou de wereld er voor de hond uitzien als elke mens kan lezen of en hoe hoog de stress oploopt van een ogenschijnlijk lieve hond?

Het probleem is alleen dat wij veel van die signalen niet goed 'lezen'. We denken dat de hond iets anders bedoelt. Dat hij zo blij is. Of zo onderdanig. Of helemaal hoteldebotel van jouw aandacht. Dat hij dol is op de hond van de burens of de baby zo lief vindt.

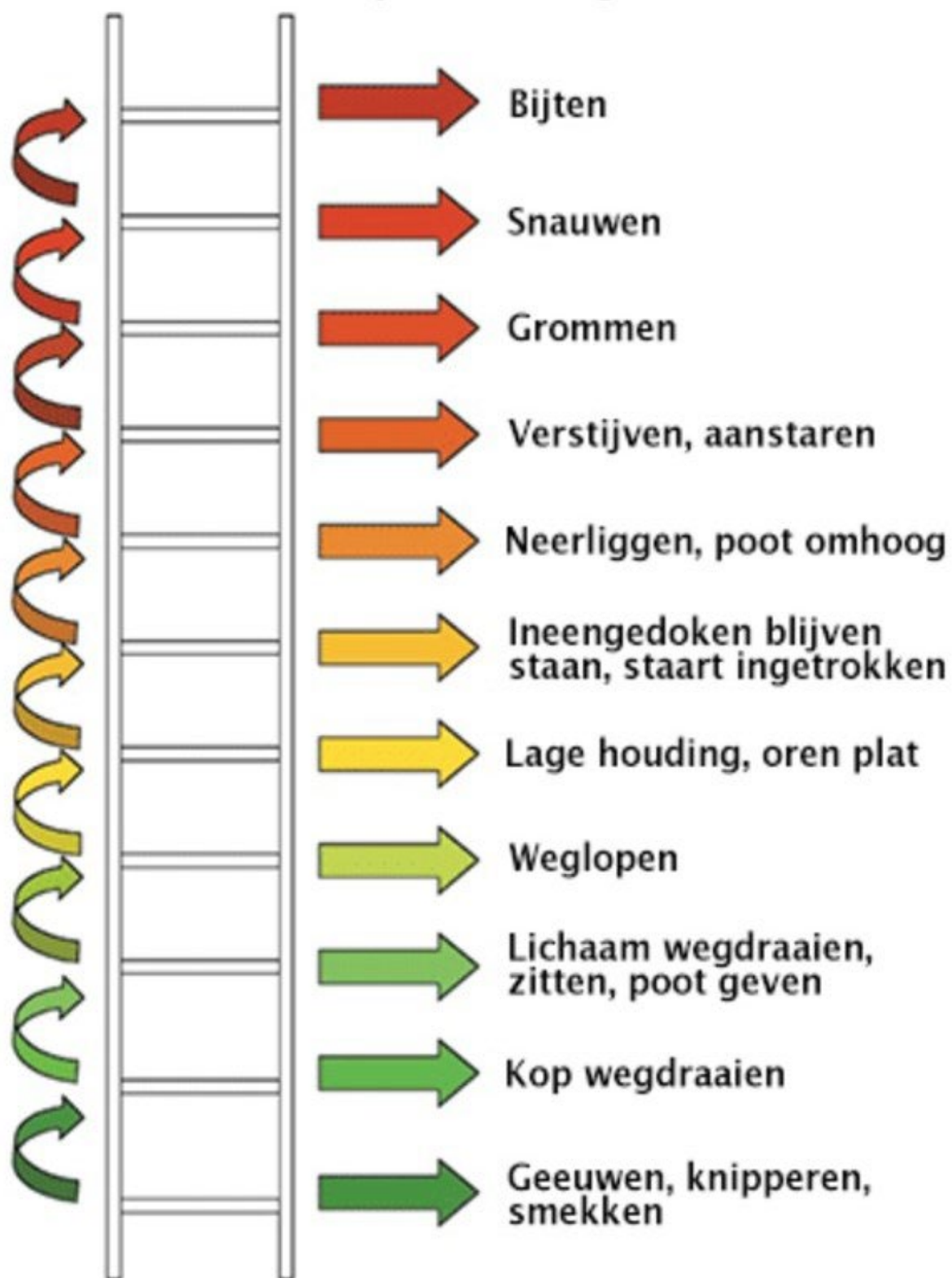
Die signalen zien er zo schattig uit. Je pup knippert met zijn ogen. Draait zijn hoofd weg. Likt met dat tongtje zo lief op zijn neus... en hij kwispelt als een gek!

In werkelijkheid uit de pup daarmee zijn onzekerheid. Angst.

En het lastige voor ons mensen: hij doet dat in fasen. Eerst heel klein en subtiel. Een hond zal eerst zijn zeer subtiele conflict mijdende signalen inzetten, welke zullen oplopen naarmate de situatie voortduurt. Hij wil daarmee zeggen: 'Ik vind dit eng. Zul je me niks doen?'

Een andere hond zal daar normaal gesproken zijn gedrag op aanpassen. Die zegt met zijn lichaamstaal direct: 'hee puppy, don't worry. Ik ben je grote broer.' Maar wij mensen weten niet hoe we dat zeggen. We zien de angst aan voor blijdschap. En geven dus nergens de boodschap: 'don't worry puppy.'

Hoe reageert een hond als hij zich gestresst voelt of wanneer hij zich bedreigd voelt?

De groene zone:

- Met zijn ogen knipperen
- Zijn hoofd wegdraaien
- Gespannen kwispelen
- Aan zijn bek likken
- Geeuwen

Mensen gaan dus gewoon door met aaien van de hond. Of de lijn heel kort houden. Recht op ze af lopen of twee honden naar elkaar laten staren. Dán wordt het een ander verhaal. De hond zal iets sterkere signalen gaan inzetten: de geeloranje zone.

Dan zie je dit gedrag:

Geeloranje zone:

- Bevriezen
- Snuffelen
- Kont toekeren
- Gaan zitten of liggen.

Voor baasjes is dit vaak uitermate lastig. Wil je juist vlot naar huis, gaat je hond liggen bij elke andere hond die je tegenkomt. Je trekt hem dus mee. Of je hond wil ineens overal snuffelen. Wat een onzin! Loop eens even door. Die grote hond verderop doet je heus niks! Of je komt een kennis tegen. Ze vinden jouw pup reuze leuk maar de pup zelf 'bevriest'. Zeg jij dan dat er niet geaaid mag worden of zeg jij dat je pup 'er maar aan moet wennen. Want hij moet nog wel socialiseren'?

Je ziet het: hele subtiele dingen in ogenschijnlijk 'gewoon' gedrag zoals dat snuffelen, kunnen een teken zijn van stress. Angst voor een andere hond. Niet weten wat te doen bij vreemde mensen. Spanning over een enge omgeving. Het kan van alles zijn!

De crux is dat als je dit gedrag niet herkent, jij je hond niet kan ondersteunen. Je laat je hond er alleen voor opdraaien. En wat doet je hond? Die komt dan voor zichzelf op. Want niemand snapt of beschermt hem!

Dan komt je hond in de rode zone:

Met een hond die gromt of zijn tanden laat zien. Die zijn lippen optrekt, weliswaar zijn hoofd wegdraait, maar wel degelijk zijn tanden laat blinken. Hij dreigt als waarschuwing om vechten te voorkomen. Bij kleine hondjes moeten we daar als mens vaak om lachen. Kijk maar eens op Funniest Home Video's, en ook TikTok staat er vol mee. Zo grappig, die hond snapt er niks van....

Maar meestal is het de mens die het niet snapt. De baas die wel een hond heeft, maar nooit een opleiding hondentaal heeft gehad. Kun je er dan wat aan doen dat je niet herkent wanneer je hond stress ervaart? Of wanneer de stress te hoog oploopt.

Met deze stressladder kan ik je wijzen op de stresssignalen. Dat is alvast wat ik kan doen.

Maar het zou geweldig zijn, als elk baasje de moeite neemt om op cursus te gaan met zijn pup. Zodat je je eigen hond en honden die je tegenkomt, leert 'lezen'. Zodat je ziet wat er werkelijk aan de hand is. En zodat je je pup kunt ondersteunen in zijn pogingen om iedereen te vriend te houden, waardoor je hond jou leert vertrouwen, zelfverzekerd kan worden en daardoor problemen zelf uit de weg gaat, zonder te bevriezen, te vluchten, uit te vallen of te bijten. Het is zo simpel. Als je de stress maar herkent. Zie ik je terug op cursus? En vergeet niet deze stressladder op je prikbord te hangen en het met het hele gezin te bespreken!

Kan het ook anders?

Zeker! Als baas heb je diverse opties om je hond te ondersteunen als die aangeeft dat er spanning ontstaat. Creëer bijvoorbeeld afstand tussen jou en andere honden. Zodra je pup ontspant en merkt dat het niet zo spannend is, kun je gaandeweg de afstand verkleinen. Net zolang totdat je hond heeft geleerd: andere honden zijn niet eng. Die zitten hier net als ik, gewoon een beetje te wachten. Of het nu op cursus is of in de wachtkamer van de dierenarts, of omdat het baasje een kennis tegenkomt met een hond.

Of een andere keuze is jezelf tussen je pup en eventuele andere hond in te plaatsen. Hierdoor wordt ook de binding met je pup sterker. De pup ervaart dat er aansluiting is, voelt zich gehoord en gezien. Zijn baasje is degene die hem begrijpt, en hem uit situaties haalt die hij op dat moment zelf nog niet kan handelen. Hiermee stimuleer je het zelfvertrouwen van je pup en biedt je veiligheid.

Maar angst kan er ook zijn voor mensen.

Honden gebruiken de kalmerende signalen niet alleen onderling, maar ook naar mensen toe. Een hond geeft naar mensen toe in veel verschillende situaties een kalmerend signaal af, bijvoorbeeld wanneer mensen:

- Recht op de hond aflopen
- Over de hond heen buigen
- De hond niet met rust laten als hij behoefte heeft aan rust
- Dominant zijn in stem en gedrag ten opzichte van de hond
- Ruzie maken
- Heel emotioneel zijn, bijvoorbeeld verdrietig.
- Wild spelen door kinderen
- Je laat iets op de grond vallen

Zodra je de kalmerende signalen kunt herkennen en weet hoe deze worden gebruikt, dan kun je je hond correct begrijpen en kun je 'lezen' wat hij jou en zijn omgeving probeert duidelijk te maken. Dan weet je dat hij geen aandacht vraagt of honger heeft, maar dat hij onrustig wordt van jouw (onbedoelde) gedrag en dat hij probeert om jou te kalmeren, voordat jij echt boos wordt.

Dit zijn een aantal kalmerende signalen die je kunt herkennen, als je erop let.

Kop afwenden

De hond kan als er bijvoorbeeld een andere hond of een mens te snel of in een rechte lijn op hem af komt lopen zijn kop afwenden. Soms doet hij dit even snel, maar soms ook wordt de kop overdreven naar de zijkant gedraaid. Deze reactie wordt ook gebruikt als reactie op een signaal van andere hond. Vaak staat de hond helemaal stil, maar wendt hij zijn kop af om je duidelijk te maken dat hij zich niet op zijn gemak voelt.

Wegdraaien

De pup gaat met zijn rug naar je toe zitten, dit is een sterk kalmerend signaal. Het wegdraaien van je hond is dus geen dominantie of ongehoorzaamheid, maar een conflict vermijdend (kalmerend) signaal.

Dit signaal kun je zelf ook gebruiken naar je hond toe als hij erg opgewonden of blij is, als hij tegen je opspringt, als een hond bang voor je is of als je zelf onzeker bent.

Gapen

Honden gapen vaker om een kalmerend signaal uit te zenden dan omdat ze moe zijn. Bijvoorbeeld als een hond opgewonden is vlak voordat je met hem uitgaat, of bij de dierenarts, als je ruzie maakt of tegen de kinderen schreeuwt.

Neus likken

Een snelle beweging van de tong soms langs de lippen, meestal helemaal tot aan de neus.

De hond gebruikt dit signaal vaak als hij een andere hond tegenkomt.

Ook als je over een hond heen buigt, hem vastpakt, op strenge toon toespreekt, enz.

Bevriezen

Een hond kan zich volkomen passief opstellen (bevriezen) om een andere hond of mens te kalmeren. Het kan worden afgegeven als twee honden elkaar tegen komen, maar ook als je je hond bij je roept op een boze en agressieve toon. Hij kan dan ter plekke bevriezen.

Niet omdat hij je niet heeft gehoord of dat hij koppig of dominant wil zijn, maar puur om jouw boosheid of agressie te kalmeren. Als je vervolgens vriendelijk reageert en je wegdraait, zal de hond bij je komen.

Langzame bewegingen

Snelle bewegingen werken bedreigend voor een hond en langzame bewegingen hebben een kalmerend effect. Daarom zal een hond in bepaalde situaties zijn tempo aanpassen: iets langzamer, of trager bewegen of volledig stilstaan.

- Bijvoorbeeld als je de hond uitlaat aan de lijn. Plotseling gaat hij langzaam lopen. Kijk dan of er iets (dier, mens) in de buurt is waar je hond een kalmerend signaal voor moet afgeven. Geef je hond de ruimte om zijn kalmerende signalen ook te geven.
- Of bijvoorbeeld als je je hond bij je roept op een boze of geïrriteerde toon, je hond te enthousiast aanmoedigt tijdens trainingen, dan kan je hond langzamer gaan bewegen of snuffelen inzetten.

Opsplitsen

De hond gaat tussen twee andere honden instaan, of tussen 'zijn mens' en iemand anders. Hij geeft daarmee aan dat hij vindt dat de ander bedreigend dichtbij staat. Een verkeerd uitgangspunt om dan iemand een hand te geven, dat begrijp je nu!

Nog een aantal kalmerende signalen zijn:

- Poot opheffen
- Snuffelen
- Gebruik van de ogen
- Kwispelen
- De spelboog, met zijn kont omhoog, uitdagend.
- Gaan zitten
- Gaan liggen
- In een bocht op iemand aflopen

Als je de kalmerende signalen herkent, weet je dus dat je diezelfde trucjes kunt toepassen als je een andere hond tegenkomt, als je op visite gaat of een erf oploopt waar een hond losloopt.

Gebruik in dat geval dezelfde kalmerende signalen die de honden ook onderling gebruiken:

- Wend je blik af in plaats van de hond aan te staren, kijk even de andere kant op.
- Draai je lichaam een klein beetje weg in plaats van recht tegenover de hond te gaan staan,
- loop in een ruime bocht in plaats van recht op hem af
- en/of vertraag je tempo.

Moeilijk? Valt mee!

Belangrijk? Zeer zeker!

Ik ben ervan overtuigd dat we 80.000 minder vechtpartijen zouden hebben tussen honden onderling, en heel veel bijtincidenten voorkomen zouden worden als we allemaal leren hoe een hond met ons communiceert. We hoeven hem niets af te leren, we moeten onszelf een taal aanleren, zéker als we zelf baasje zijn of beroepshalve veel in aanraking komen met honden. We hebben in Nederland ongeveer 1,9 miljoen honden als huisdier. Dus zo heel gek is het dan niet dat we een poging doen om hun taal te leren... toch?!

Wil je je hond beter leren begrijpen waardoor je automatisch een betere band met hem krijgt?
Kom hond-vriendelijk trainen bij ons in Zeeland, kijk op www.hondenschoolincontact.nl

Carla de Reus